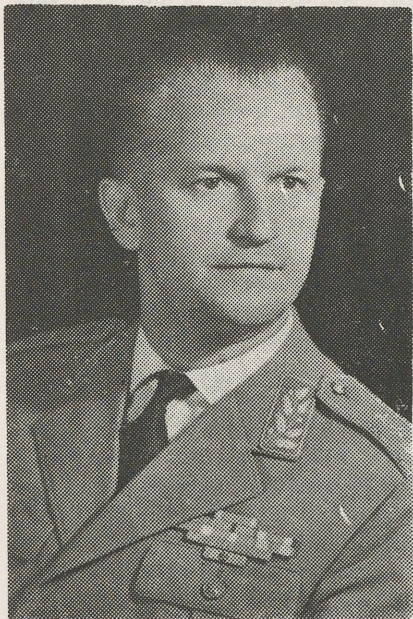

JOSIP-JOŽA SKOČILIĆ

Joža Skočilić jedan je od niza istaknutih partizanskih boraca, što ih je dao partizanski, ustanički Bribir, odnosno Hrvatsko primorje.

JOSIP-JOŽA SKOČILIĆ, rođen 18. listopada 1915. u selu Štale — Bribir (Vinodol), poštanski službenik.

Danas: generalpotpukovnik JNA u mirovini.

Za narodnog heroja proglašen 27. studenog 1953.

Rođen je u selu Štale, mjesto Bribir, općina Crikvenica, SR Hrvatska. Jožin otac Jakov bio je tesarSKI radnik, a majka Vicka domaćica. Imali su desetero djece. Porodica je bila siromašna, pa je Jakov morao uložiti dosta truda da osigura manje-više normalni život porodice. Joža je bio deveto dijete. Osnovnu školu završio je u Bribiru 1925. godine, a građansku školu s malom maturom završio je s odličnim uspjehom u Novom Vinodolskom 1931. godine. Iste godine se zapošljava, čime donekle olakšava stanje

nje veoma siromašnoj porodici. Siromaštvo u obitelji utječe na mladog Skočilića da se još od rane mladosti druži s radnicima i naprednom omladinom u svom rodnom mjestu Bribiru. On se brzo uključuje u napredni pokret, čiji je inicijator krojački radnik Toma Strizić i drugi napredno orijentirani ljudi i komunisti. Mladi Skočilić se u takvoj sredini prvi put informira o komunistima i Komunističkoj partiji, gledajući sa svojim vršnjacima u Tomi Striziću oličenje pravde i poštenja. Pohađao je esperantski tečaj koji se održavao u radionici Tome Strizića. Sudjeluje kao omladinac u kulturno-zabavnim priredbama i aktivnostima Narodne čitaonice u Bribiru. Tu je Joža osjetio snagu i moć organiziranog rada u borbi u smislu jačanja samopouzdanja ugnjetenih i radničke klase uopće. Te aktivnosti u svom rodnom mjestu bit će mu i kasnije poticaj da se angažiranije posveti radničkom pokretu. Baš zato održavat će i kasnije veze sa svojim rodnim mjestom Bribirom, koji će ostati žarište radničkog i komunističkog pokreta u Hrvatskom primorju.

Joža 1933. godine polaže stručni poštanski ispit u Direkciji pošta u Zagrebu s odličnim uspjehom. Godine 1934. i 1935. služi kadrovski rok u 19. pješadijskom pučku »Vojvoda Putnik« u Kragujevcu. Poslije odsluženja vojnog roka, službuje kao poštanski službenik u Mariji Bistrici, Grubišnom Polju, Loboru i Zaprešiću. Godine 1937. radi u pošti Crikvenica, a 1938. godine kao PTT službenik u Gradskoj telegrafskoj sekciji Direkcije pošta i na pošti u Jurišićevoj ulici. Iste godine izabran je za tajnika Udruženja PTT službenika Pošte u Zagrebu. Ovo udruženje, kako ističe Skočilić, bilo je pod

utjecajem Komunističke partije. Godine 1939. postao je član ilegalnog odbora Narodne pomoći, odnosno Crvene pomoći, ističući se na prikupljanju i slanju paketa s hranom i odjećom za španjolske dobrovoljce, koji su tada bili po logorima u Francuskoj. Godine 1940. postaje kandidat za člana KPJ. Iste godine polaže državni stručni ispit iz poštansko-manipulativne, telegrafsko-telefonske, računske i administrativne službe. U članstvo KPJ primljen je 1. srpnja 1941. godine, djelujući aktivno u partijskoj ćeliji Ravnateljstva pošta u Zagrebu, radeći na organiziranju ilegalnih punktova za prikupljanje raznog materijala, odjeće, lijekova, zavoja, oružja i municije i drugog tehničkog pribora, kao i na rasturanju ilegalne štampe. Jedan od tih punktova bio je u trgovini Pavlić i Kaliman u Illici kod pivovare, a drugi kod Andrije Pancića i Marije Mazor na Trešnjevki. Ti su punktovi imali veliku ulogu za NOP i posebno za aktivnost Vinodolaca odnosno Primoraca u Zagrebu. Punktovi su kasnije bili korisni i Primorsko-goranskom partizanskom odredu i Štabu V operativne zone, koji su u te punktove slali svoje kurire (kurir Danko) i putem njih dobivali ne samo potrebni materijal, već i novac za njegovu nabavku.

Joža, u prosincu 1941. godine, s obzirom na svoju aktivnost u NOP-u u Zagrebu, biva zapažen pa, odlukom Patrije, prelazi u ilegalnost.

Iako živi i radi u Zagrebu, Joža stalno održava vezu s rodnim krajem putem Ive Jeličića, koji je tada radio u Vrbovskom i često dolazio u Zagreb. Joža Skočilić, osim s Jeličićem, održava vezu i s drugim Vinodolcima, odnosno s partijskom organizacijom u Bribiru, naročito s rukovodiocem ustanka u Vinodolu i Hrvatskom primorju, Tomom Strizićem, za koga je zajedno s Jožom Kalafatićem još prije okupacije Jugoslavije kupovao i nabavljao naprednu i komunističku literaturu. Skočilić odlazi u partizane preko Bribira, jer mu je kretanje u Zagrebu, unatoč tome što je radio u ilegalnosti, bilo veoma otežano i opasno.

On već 8. siječnja 1942. godine dolazi u Bribirsku partizansku četu bataljona »Matija Gubec« koja se baš u to vrijeme nalazila u predjelu zvanom Kozarski, postavši borac ove partizanske čete, a istodobno i član njene partijske ćelije. Tu u Kozarskom zajedno s Viktorom Bubnjem pomaže Josipu Đerđi pri tiskanju listova »Primorski borac« i »Komunist«, koji je bio namijenjen članovima KPJ i SKOJ-a. Osim toga on je bio angažiran i na održavanju partijskih tečajeva, pa zajedno s drugovima Josipom Cuculićem i Ivom Jeličićem kao predavač na partijskim tečajevima, koji se održavaju u Bribirskoj šumi, u predjelu iza Velikog Brda.

Joža za NOP radi, kao što vidimo iz njegovog prethodnog angažiranja, u najambicioznijem obimu tih prvih ustaničkih dana 1941. godine. On, naravno, sudjeluje u mnogim borbama, od kojih valja istaknuti neke. Dana 19. ožujka 1942. godine sudjeluje u oslobođenju Mrkoplja, kojeg su bili prethodno zauzeli žandari-oružnici NDH i domobrani i u oslobođenju Begova Razdolja u srpnju 1942. godine, u kojem su se bili utaborili ustaše. Joža Skočilić sudjeluje 13. i 14. kolovoza 1942. godine u borbama za oslobođenje Modruša, kojeg su ustaše bili utvrdili osobito na području »Gradine«, gdje su vođene teške i krvave borbe. Neposredno iza toga sudjeluje u napadu na vlak i razaranju željezničke pruge kod Ogulina, kojom prilikom su vođene teške borbe s talijanskom okupatorskom vojskom.

Sudjeluje u borbama za oslobođenje Hrvatskog Blagaja, 13. rujna 1942. godine, u kojem je bilo ustaško uporište na Kordunu, zatim u borbama oko

Tisovca i Josipovca na cesti Ogulin — Jasenak i sudionik je slamanja velike talijanske ofanzive na Drežnicu, krajem ljeta 1942. godine.

Za vrijeme četvrte neprijatelje ofanzive sudjeluje u borbama u Lici. Tako je 22/23. siječnja 1943. bio u krvavoj borbi kod Veljuna u kojoj su udarni bataljoni 6. brigade 13. divizije uspjeli da pokažu svoju sposobnost i odlučnost da se uhvate ukoštac i sa 7. njemačkom SS divizijom.

Joža Skočilić sudjeluje u borbama s Talijanima, ustašama, četnicima i domobranima kod Prijeboja (Plitvička jezera) i na Ljubovu u Lici 30. siječnja i 2. veljače 1943. godine, a od 5. do 29. veljače 1943. sudjeluje u borbama protiv talijanskih jedinica, ustaških i četničkih formacija, kako bi se onemogućio prodor neprijatelja na Plješivicu i Bijeke Potoke, a posebno u najtežim borbama koje su vođene kod Frkašića. Moralo se spašavati bolnicu s ranjenicima, zbjegove, žene, djecu i starce. I ne samo njih. U neposrednoj blizini gdje su vođene borbe bili su smješteni Glavni štab Hrvatske, CK KPH, kao i druge partizanske ustanove. To je bila borba sudbinske odgovornosti, ističe u svojim sjećanjima Joža Skočilić. I u toj najsudbonosnijoj borbi primorsko-goranski borci u svom punom totalitetu na djelu potvrdili su bratstvo i jedinstvo hrvatskog i srpskog naroda i boraca dajući velike žrtve, iskazavši divni samoprijegor i dosljednost svojim revolucionarnim idealima.

Joža Skočilić sudjeluje u borbama za oslobođenje Gacke doline, pa prilikom zauzimanja četničkog uporišta Crne Vlasti kod Vrhovina, od 7. do 21. ožujka 1943. u obrani slobodnog teritorija Gacke doline, pa obrani Otočca i Brinja u ljetu 1943. godine. Sudionik je teške i odlučne borbe koja se vodila 22. i 23. lipnja 1943. kod Žute Lokve i Prokika. U toj borbi razbijen je napad V talijanskog korpusa i ustaških i četničkih bandi, poslije čega neprijatelj odustaje od daljnjega napada na slobodni teritorij Gacke doline i Brinja. Pozitivnim ishodom te borbe bila je sačuvana i žetva, a zadržan je i slobodni teritorij na čijem području je bio ZAVNOH, Glavni štab Hrvatske, Centralni komitet KP Hrvatske, bolnice i druga rukovodstva i ustanove narodne vlasti.

Joža Skočilić sudionik je u borbi za oslobođenje Hrvatskog primorja i Istre 1943. godine, kao i prilikom razoružavanja talijanske okupatorske vojske i zarobljavanja domobrana, ustaša i četnika, kao i prilikom obrane slobodnog teritorija. On je sudionik u borbama za oslobođenje Trsta, Istre i Slovenskog primorja, kao i u borbama za uništenje opkoljenih njemačkih grupacija kod Ilirske Bistrice.

Joža Skočilić je zbog posebnog zalaganja i neobične hrabrosti iskazane u borbama za oslobođenje Istre i Trsta bio pohvaljen od Vrhovnog komandanta NOV-e i POJ-a druga Tita.

U toku narodnooslobodilačkog rata obavljao je razne političke i vojne dužnosti: bio je sekretar partijske ćelije u Bribirskoj partizanskoj četi bataljona »Matija Gubec«, Primorsko-goranskog partizanskog odreda i zamjenik političkog komesara čete kao i član bataljonskog biroa KP (veljača, ožujak 1942. — lipanj 1942). Valja naglasiti da je tada partijska organizacija u Bribirskoj partizanskoj četi rukovođila cjelokupnim partijskim, političkim, operativnim i drugim praktičnim djelatnostima na čitavom bribirskom području, kao i u griškim, zagonjskim i driveničkim partizanskim vodovima, dok su oni bili u sastavu Bribirske čete. Ta organizacija i njen rukovodeći aktiv kreirali su sve političke i druge organizacijske aktivnosti, kojima se unapređivao NOP na bribirskom i širem vinodolskom području. Joža Sko-

čilić je bio sekretar bataljonskog biroa KP i zamjenik političkog komesara I udarnog bataljona V operativne zone NOVJ (lipanj 1942. — rujan 1942), sekretar bataljonskog biroa KP i zamjenik političkog komesara II udarnog bataljona I odreda V operativne zone i II udarnog bataljona VI udarne primorsko-goranske brigade NOV (rujan 1942. — travanj 1943), politički komesar XIV narodnooslobodilačke brigade NOVH i III narodnooslobodilačke brigade XIII udarne divizije NOV Jugoslavije (svibanj — kolovoz 1943), pomoćnik političkog komesara XIII udarne primorsko-goranske divizije NOV Jugoslavije (kolovoz 1943. — rujan 1943), politički komesar Operativnog štaba za Sušak XIII udarne divizije NOV (10. do 20. rujna 1943), politički komesar Operativnog štaba za Istru (rujan 1943. — kolovoz 1944), politički komesar 43. istarske divizije NOV i član Divizijskog komiteta KP (kolovoz 1944. — travanj 1945), politički komesar 13. udarne divizije (primorsko-goranske) IV armije i član Divizijskog komiteta KP (travanj 1945. — svibanj 1945).

Poslije oslobođenja zemlje obavljao je razne odgovorne dužnosti u Jugoslavenskoj narodnoj armiji, i to:

- načelnik Personalnog odjeljenja i kadrovik IV armije JNA (svibanj 1945. — veljača 1946.);

- zamjenik načelnika Personalne uprave Jugoslavenske narodne armije (veljača 1946. do 1953);

- komandant 62. pješadijske divizije I armije JNA i član Divizijskog komiteta SKJ (Pančevo 1955. do 1959);

- komandant Beogradskog vojnog područja I armije JNA i komandant grada Beograda i član partijskog rukovodstva Opunomoćstva CK SKJ (Beograd 1959. do 1961), a bio je i komandant prvomajske parade u Beogradu 1960. godine, posebno pohvaljen zbog uspješno izvedene parade;

- pomoćnik komandanta Jugoslavenske ratne mornarice i rukovodilac Opunomoćstva CK SKJ za Jugoslavensku ratnu mornaricu i Splitsku armijsku oblast (Split 1961. do 1964).

Skočilić je na svoj zahtjev premješten u Zagreb u kolovozu 1964. godine radi liječenja, a Ukazom Vrhovnog komandanta oružanih snaga umirovljen je 30. travnja 1965. godine.

Joža Skočilić je završio Viši partijski kurs pri CK KPH 1942. godine u Korenici, Višu vojnu akademiju, bio je partijski sekretar Komiteta SKJ 6. klase VVa i Ratnu školu — kurs operatike u RS JNA.

Joža Skočilić je general-potpukovnik JNA, nosilac je Partizanske spomenice 1941, kao i nosilac više odlikovanja i javnih priznanja. Za narodnog heroja proglašen je 27. studenoga 1953. godine.

Joža Skočilić je u vrijeme nacionalističke eskalacije u Hrvatskoj 1971. godine isključen iz SKJ.

Davorin Ježić

IZVORI

- Zbornik narodnih heroja Jugoslavije, Beograd, MCMCVII, str. 710.
- Autobiografija Josipa-Jože Škočilića, Zagreb 5. XII 1980, Narodni muzej i galerija Novi Vinodolski, broj 3. IX 212/1905.
- Sjećanja Save Vukelića, general-potpukovnika JNA u mirovini (bilješka), Narodni muzej i galerija Novi Vinodolski, broj 3. IX 212/1904.
- *Andrija Tus*: Bribir u revolucionarnom pokretu i oslobodilačkom ratu, Zagreb 1971, naročito str. 170, 172, 174, 177, 184, 192, 193, 203, 204, 205, 207, 214, 215, 219, 223, 224, 255, 258, 259, 262, 263.
- *Radule Butorović*: Sušak i Rijeka u NOB, Rijeka 1975, str. 310, 416.
- *Svetozar Tintor*: Trinaesta primorsko-goranska udarna divizija, Zagreb 1968, str. 71 i 99.
- *Dušan Tumpić*: Nepokorena Istra, Zagreb 1975, str. 79, 81, 91, 167, 168, 174, 184, 192, 193, 194, 226, 294, 423, 438, 442 i 563.